

Liite 1. Vantaan ja Keravan kaupunkien sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kustannustasot

Lisärahoitushakemuksen liite 1.

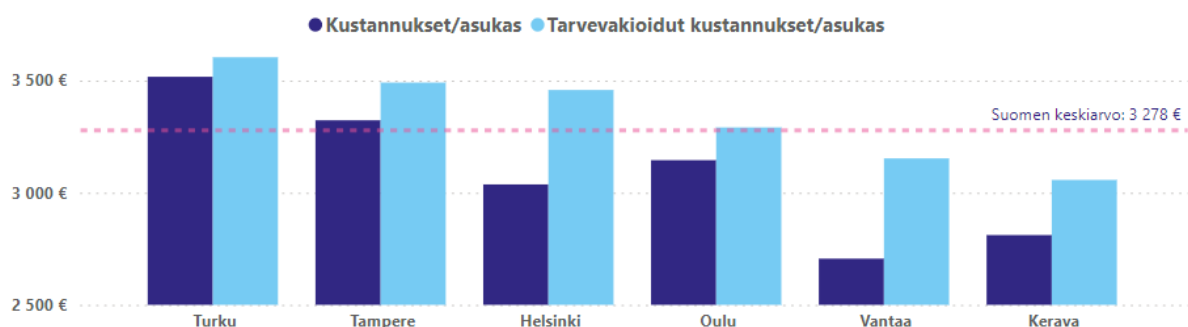
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on muodostettu Vantaan ja Keravan kaupunkien sosiaali- ja terveystoimesta ja Keski-Uudenmaan pelastustoimesta. Näiden toimintojen yhdistäminen on tuonut esiin merkittäviä historiallisia rahoitushaasteita. Ennen uudistusta nämä kaksi kaupunkia ovat käyttäneet sosiaali- ja terveystoimien rahoitukseen absoluuttisesti, sekä tarvekioituna suhteellisen vähän ja tuottaneet sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut hyvin niukalla resurssilla suhteutettuna muihin vastaaviin alueisiin. Tämä on johtanut palveluiden laadun heikkenemiseen ja lakisääteisten velvoitteiden täyttämisen jatkuvaan vaarantumiseen.

Ennen hyvinvointialueen perustamista Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen rahoitus ja kustannukset olivat esimerkiksi vuonna 2019 2 706 €/asukas, joka on noin 17 % pienempi, kuin kuntien keskimääräiset sotekustannukset. Keravan sosiaali- ja terveystoimien rahoitus oli taas 2 811 €/asukas, joka oli tarkastelujaksolla noin 14 % pienempi, kuin kuntien keskimääräiset kustannukset. Tämä alhainen rahoitustaso on historiallisesti johtanut palvelutarjonnan laadun heikkenemiseen ja vaikeuksiin vastata kasvavaan palvelutarpeeseen. Tarvekioituna Kelan sairastavuusindeksin mukaankin Vantaan ja Keravan tarvekioitu rahoitus on ollut historiallisesti maan matalimpia. Esimerkiksi vuonna 2019 tarvekioituidut menot olivat Vantaan kaupungilla 3 153 €/asukas ja Keravan kaupungilla vastaava oli 3 057 €/asukas. Nämä olivat molemmat huomattavasti alle keskimääräiset tarvekioituidut kustannukset 3 354 €/asukas. Ennen vuotta 2019 tilanne on ollut samankaltainen, vaikka tilastot eivät ole aina olleet yhtä selkeitä ja rakenteisia.

Ohessa vastaavan kokoisista alueista vertailutilastoja vuodelta 2019.

Tarvevakioitujen kustannusten tarkastelua on kehitetty näiden esimerkkien jälkeen, mutta tarvevakioinnin terveydenhuoltohavaintojen painotus (kts. liite 3) ja Vantaan ja Keravan todellinen sosiaalihuollon tarpeen näkymättömyys mallissa vääristävät uudella tarvevakioinnilla tuotettuja arvoja. Myös aikaisemmat tarvevakioinnin perushavainnot tulevat terveydenhuollon tilastoista, mutta eivät vaikuta vääristävästi niin paljon kuin uusi tarvevakioinnin malli. Huomioitavaa myös on, että vuosina 2020–2021 COVID-19:ta vaikutti erityisesti Vantaan alueella, jonka vastuulle kuului lentokenttä ja sitä kautta huomattavan suuret vastuut muihin alueisiin verrattuna. Nämä vastuut vääristävät pandemian aktiivivaiheen ajan talouslukuja huomattavasti.

Pelastustoimen osalta Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteinen Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on ollut osaltaan myös huomattavan matala kustannustasoltaan historiallisesti. Käyttäen samaa esimerkkivuotta 2019, kuin sotekustannusten osalta Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen per asukas kustannus oli 58 € ilman ensihoitoa, joka on Suomen matalin kustannustaso. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kustannukset per asukas oli siten myös huomattavasti matalampi kuin Suomen keskitaso, joka oli 86 € per asukas. Keski-uudenmaan pelastuslaitos on siis tuottanut pelastuslaitoksen palvelut 32 % halvemmalla, kuin Suomessa keskimäärin.

Hyvinvointialueiden perustamisen myötä sosiaali- ja terveystoimen, sekä pelastustoimen rahoitus on siirretty suoraan hyvinvointialueen hallinnoitavaksi. Keskitetty hallinnointi mahdollistaa resurssien tehokkaamman käytön, mutta se ei ole ratkaissut rahoituksen perustavaa laatua olevaa historiallista matalaa tasoa. Vuonna 2023 hyvinvointialueen rahoitus oli edelleen huomattavasti alle tarvittavan tason, jotta voitaisiin kattaa kaikki lakisääteiset palvelut ja tuottaa riittävät palvelut. Tämä rahoitusvaje on vaarantanut asukkaiden perusoikeuksien toteutumisen, kuten terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelujen saatavuuden ja laadun.

Vantaan ja Keravan esimerkki osoittaa selvästi, kuinka historiallisesti alhainen rahoitus on johtanut palveluiden riittämättömyyteen ja laadun heikkenemiseen. Hyvinvointialueen perustaminen on ollut tärkeä askel oikeaan suuntaan, mutta ilman riittävää rahoitusta sen kyky täyttää lakisääteiset velvoitteet ovat uhattuna. Lisärahoituksen hakeminen ja

myöntäminen on kriittinen toimenpide, jolla voidaan varmistaa, että kaikki asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut.